

mötas på vägen

Frida Bard . Caroline Sollerhed . Hannah Lena Schramm

mötas på vägen

SAMMANFATTNING

Det här förslaget för samhällsutveckling har tagits fram som del av studier i samhällsplanering på Chalmers. Studier som utfördes i samband med det här projektet visade att det finns problem med segregation i Vänersborg. Segregationen berör både olika samhällsgrupper och olika distrikt inom kommunen; mellan stad och landsbygd samt mellan olika stadsdelar inom staden. Målet med det här utvecklingsförslaget är att bemöta segregationsproblemen genom att öka möjligheterna för möten mellan invånarna. En kartläggning och utvärdering av olika mötesplatser i Vänersborg ledde till valet att ta fram ett förslag för utveckling

av området vid tågstationen. De föreslagna åtgärderna vid stationen är baserade på följande kriterier: kostnadsfria, interaktiva, attraktiva, året runt, tillgängliga och trygga. Många människor passerar regelbundet genom stationen och det är en knutpunkt för transport i trakten. Därför finns det många möjligheter för att utveckla det här läget som en plats för att bygga gemenskap och därigenom hantera en del av problematiken med segregation i Vänersborg. Genom att uppnå en förbättrad social situation i Vänersborg bidrar detta också till en hållbar utveckling.

innehåll

bakgrund

Om oss	4
Introduktion	5
Segregation	6
Mötesplatser	7
Nuläget i Vänersborg	8-9
Metod	10-11
Mötesplatser	
Mötesplatser i Vänersborg	12-13
Kriterier	15
Utvärdering	16-21
Överblick	22-23
Slutsats	24-25

förslag

Mötas på vägen	
Introduktion	26
Tågstationens historia	27
Den aktuella situationen	28-29
Tågstationen som en knutpunkt i trakten	30
Trygghet på stationen	31
Designprinciper	32
Förslaget	33
Trafiklösning	34
Förbindelser och funktioner	35
Historia om stationsträdgårdar	36
Adoptera din stationsträdgård!	37-39
Torgmarknad och vattenkontakt	40-41
Hitta vägen	42-43
Hållplats i växthus	44-45
Vänthallen	46-47
Cykelverkstad	48-49
Utvärdering	50-51
Referenser	52-53

om oss

Vi är en grupp på tre studenter med olika bakgrunder, vi läser tillsammans på masterprogrammet „design för hållbar utveckling“ på Chalmers. Vi trivs med att arbeta tillsammans och det är väldigt intressant och berikande att ta del av varandras kunskaper och skaffa erfarenheter tillsammans.

«Jag är Frida från Sverige.

Jag är väg- och vatteningenjör»

«Jag är Caroline från Sverige.

Jag är fysisk planerare»

«Jag är Hannah från Tyskland.

*Jag är landskapsarkitekt och
stadsplanerare»*

intro

Förslaget som presenteras i den här boken är resultatet av studier som har genomförts i kursen Planning and Design for Sustainable Development in a Local Context. Temat i kursen är gestaltning och planering i små och medelstora städer i Sverige, med utgångspunkt inom hållbar utveckling. Kursen genomförs i olika västsvenska städer varje år, i nära samarbete med kommunen. I år har kursen baserats i Vänersborg.

Under de inledande studierna i kursen konstaterades det att i Vänersborg finns det olika problem som är relaterade till segregation. Det finns en tydlig uppdelning av olika delar av staden där olika samhällsgrupper bor. Det finns också ett asylboende där ett stort antal människor bor i väntan på besked. Det ligger en bit utanför stadens centrum och de som bor där har svårt att integreras i samhället.

En annan aspekt av segregation är den soci-

ala klyftan mellan landsbygden och staden. Vänersborgs kommun är väldigt stor till ytan och en stor del av befolkningen bor på landsbygden.

Med den här problematiken i åtanke bestämde vi oss för att ta fram ett förslag på en lösning som kan angripa segregationen med byggnader och strukturer. Det förslaget presenteras i den här boken. Arbetet inleddes med en inventering av befintliga mötesplatser i Vänersborg. Efter detta bestämde vi oss för att ta fram ett konceptuellt förslag på hur tågstationen kan utformas som en social mötesplats.

Ordet mötesplats som används i den här boken syftar på platser där folk från olika bakgrunder samlas och får möjligheten att träffa andra personer genom olika nivåer av samverkan.

intro

SEGREGATION

Städer är traditionellt sett platser där personer från olika sociala, ekonomiska och kulturella bakgrunder är bosatta, rör sig och förenas i ett samhälle. Att leva i ett samhälle innebär också att dela på gemensamma rättigheter och ansvar samt att ha jämlik tillgång till möjligheter som stadslivet för med sig.

Till skillnad från den här teoretiska definitionen på städer, så är det tydligt att det finns stora skillnader mellan olika grupper inom en stad, exempelvis gällande tillgång till offentliga platser, möjligheter till utbildning, arbete och val av bostadsområde. De här aspekterna är del av problematiken med social och rumslig segregation i städer, vilket blir synligt genom ojämlikhet inom utbildningsnivåer och inkomstnivåer mellan olika bostadsområden samt uppdelning av människor från olika kulturella, sociala och ekonomiska bakgrunder.

Segregation kan ha både rumsliga och sociala orsaker och har ofta utvecklats under en lång tid vilket också har bidragit till att skapa en allmän uppfattning om vissa bostadsområden. Den allmänna uppfattningen är ofta mycket svår att ändra på när den väl har etablerats.

Ett segregerat samhälle kan bidra till ökade fördomar mot specifika grupper i samhället, främlingsfientlighet eller till och med våldsamma konflikter. Olika grupper tenderar att hålla sig för sig själva istället för att ta tillvara på mångfalden och de möjligheter som den innebär.

För att uppnå social hållbarhet inom stadsutveckling är det därför viktigt att överbrygga olikheter mellan olika samhällsgrupper och skapa en stadsmiljö som är tillgänglig för alla samt erbjuder lika möjligheter till att vara en del av samhället.

Gehl (2010)
Allen et al. (1999)

intro

MÖTESPLATSER

När vi talar om mötesplatser i städer är det viktigt att särskilja privata mötesplatser, där vi umgås med familj och vänner, samt offentliga mötesplatser, som erbjuder möjligheter att lära känna nya människor och träffa folk från olika bakgrunder. Likaså att utnyttja möjligheterna som en mångfacetterad befolkning bär med sig.

Det är ofta ganska enkelt att hitta platser att träffa personer på som vi redan känner och som vi delar intressen med. Det är förhållandevis svårare att komma i kontakt med personer som vi aldrig har träffat förut och som förmodligen bor, arbetar och spenderar sin fritid i andra områden i staden. Traditionellt sett har offentliga rum tillgodosett de behoven genom att vara en naturlig plattform för möten mellan folk i deras dagliga aktiviteter; såsom handel, samtal, transport och arbete i olika stadsrum. De här aktiviteterna ägde rum på gator och torg som delades av folk från olika bakgrunder och därmed bidrog till utbyten och samverkan mellan främlingar.

Förutom den aktiv samverkan erbjuder också gatulivet möjligheter till passiv samverkan. Det innebär att samverkan även sker när folk ser och hör varandra, inspireras av andras livsstilar, åsikter, utseenden och njuter av mångfalden som människor för

med sig. Idag tenderar de här naturliga mötena att ske i allt mindre utsträckning. Elektroniska apparater ersätter tjänster som offentliga platser annars kan erbjuda och vi tenderar att isolera oss själva från passiv samverkan genom att resa i bilar och täcka öronen med hörlurar.

De tillfälliga mötena med främlingar verkar minska i vår vardag, men de blir därmed också allt mer viktiga för oss. Som tidigare beskrevs, kan segregation leda till att bygga på fördomar, främlingsfientlighet eller till och med våldsamma konflikter. Naturliga möten och samverkan mellan främlingar i vardagen kan motverka fördomar samt skapa chanser att upptäcka gemensamma intressen och därmed njuta av mångfalden och den kulturella rikedom i samhället. Att skapa mötesplatser som är fysiskt och mentalt tillgängliga samt inbjudande för alla grupper i samhället kan bidra till att knyta samman socialt segregerade grupper och hjälpa nyinflyttade att etablera sig i samhället.

Gehl (2010)

Allen et al. (1999)

intro

NULÄGET I VÄNERSBORG

I början av kursen genomförde alla studenter tillsammans en omfattande analys av den nuvarande situationen i Vänersborg. Den här analysen innefattade också en Swot-analys som sammanställer styrkor, svagheter, möjligheter och hot inom kommunen. Swot-analysen skapade grunden för att formulera lokala mål för utveckling. I vårt projekt lade vi fokus på social segregation inom kommunen och förbättring av mötesplatser. Genom att ta tillvara på de befintliga styrkorna och möjligheterna kan svagheter och hot hanteras. I projektet har vi arbetat mot de lokala utvecklingsmålen som visas på följande sida, för att sträva efter en hållbar utveckling i Vänersborg.

SWOT

En Swot-analys hjälper till att sammanställa styrkor och svagheter i ett område för att skaffa sig en övergripande bild av situationen. Genom att beakta möjligheter och hot som kommer utifrån kan det bidra till att se vad som skulle kunna göras för att skapa en hållbar utveckling.

Geografiskt läge med **GODA FÖRBINDELSER** till större städer såväl som inom kommunen

STARKT SOCIALT KAPITAL inom musik, sport, kulturella aktiviteter och hälsa

NÄRHET TILL RIK NATUR, för rekreation såväl som för produktion

SAMARBETEN och kunskapsutbyten mellan **INVÅNARE, FÖRETAG OCH KOMMUNER**

Att omfamna och dra nytta av en **ÖKANDE MÅNGFALD**

GEOGRAFISK OCH SOCIAL SEGREGATION

Ett **OBALANSERAT** förhållande **MELLAN STAD OCH LAND** och en minskande landsbygdsbefolkning

Transporter och livsstilar i kommunen bygger på **PRIVATBILISM**

ÖVERKONSUMTION och en **OVILJA ATT FÖRÄNDRA** sin livsstil i en mer hållbar riktning

I ett **INDIVIDUALISTISKT OCH FRAGMENTERAT** samhälle

S
W
O
T

SEGREGATION I VÄNERSBORG ?

Under analysen blev det tydligt att det i Vänersborg finns olika former av segregation med både sociala och rumsliga. Sociologisk statistik om olika distrikt inom kommunen visar att en del bostadsområden har lägre nivåer i inkomst och utbildning jämfört med andra områden. En socio-kulturell segregation visar också i att 56% av invånarna som är utrikesfödda bor i endast tre områden. Förutom segregeringen inom staden, finns det också en brist i kontakten mellan staden och den omgivande landsbygden. Det kan ses som en annan form av segregation på en större skala. Luckan mellan stad och landsbygd för med sig ett beroende att använda bil som transportmedel, vilket är både skadligt för miljön samt utestänger delar av befolkningen från att ta del av vissa aktiviteter och rekretionsområden om de inte äger en egen bil. Med de här omständigheterna i åtanke blir det viktigt att tillgodose en mer jämlik tillgång till de gemensamma miljöerna, för att föra samman individer och grupper inom ett allt mer splittrat samhälle samtidigt som det erbjuds möjligheter att tillämpa en mer hållbar livsstil.

MÖTESPLATSER I VÄNERSBORG !

Vänersborg har en mångfacetterad befolkning med folk från många olika kulturer, vilket tillför möjligheter och värden till samhället. De möjligheterna och värdena kan omvandlas till drivande krafter för hållbar utveckling inom ett samhälle med bra sammanhållning och samarbeten som erbjuder jämlik tillgång för alla. Under platsanalyser och intervjuer med personer från olika bakgrunder och sociala grupper, konstaterades det att det i Vänersborg är brist på möjligheter att träffa folk från andra bakgrunder än den egna. Även om det finns stor potential för sådana mötesplatser, exempelvis rikt kulturliv och närhet till både stads- och naturmiljöer, så är de inte välutvecklade och anpassade för alla samhällsgrupper. Genom att förbättra och lyfta fram möjligheter för möten som är tillgängliga för alla och används av personer från olika bakgrunder, ser vi möjligheter att knyta samman olika samhällsgrupper och skapa en miljö som ger möjligheter för ett mångkulturellt och varierat samhälle som kan samverka mot en hållbar utveckling i Vänersborg.

LOKALA MÅL FÖR UTVECKLING

Genom att titta både på de pågående processerna utanför och inom Vänersborg och stadens egna styrkor och svagheter, förmulerade vi ett antal mål för en framtida hållbar utveckling i kommunen. Med vårt förslag strävar vi efter att uppnå de här målen.

EN INSPIRATÖR FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Invånarna i Vänersborgs kommun samarbetar aktivt inom regionen för att öka miljömedvetenheten och arbeta för en hållbar framtid.

BEVARA OCH FÖRSTÄRKA LOKALA KVALITÉER

Vänersborgs kommun värnar om sitt kulturarv och närheten till naturen och ser till att detta är tillgängligt för alla.

VÄLUTVECKLADE OCH HÅLLBARA TRANSPORTSYSTEM

I Vänersborgs kommun förflyttar sig människor genom att gå, cykla eller åka kollektivt och man har inget behov av att äga en egen bil.

EN ENGAGERAD KOMMUN

I Vänersborgs kommun är människor involverade i beslutsfattandet och har en aktiv roll i arbetet för en hållbar utveckling.

RIK OCH VARIERAD KULTUR

I Vänersborgs kommun finns en stark samhörighet och man välkomnar mångfald.

Samhällsfunktioner och aktiviteter tillgodoser människors behov och intressen, oavsett bakgrund, livssituation och ålder.

metod

För att identifiera områden för detta projekt användes ett antal metoder, både för att få en överblick över den nuvarande situationen i Vänersborg men också för att kunna välja platser att analysera djupare. För att samla in material användes olika metoder som kunde komplettera varandra för att ge en bred bild av den aktuella situationen.

De metoder som användes var inventeringar, intervjuer och workshops. För att kunna välja ut platser att analysera och jämföra med varandra utvecklade vi ett antal kriterier för mötesplatser. Detta gjordes genom inventeringar av Vänersborgs läge idag med hjälp av en SWOT-analys, genom att se på de mål som satts upp för de framtida Vänersborg, genom intervjuer och genom litteraturstudier.

VAL AV PLATSER FÖR FALLSTUDIE

Valet av platser är delvis baserat på våra inventeringar som gjordes i Vänersborg. Platserna valdes även med hjälp av information från kartor, intervjuer, workshops och observationer. De platser vi beslutade oss för att välja var både platser med hög potential för att kunna utvecklas till attraktiva mötesplatser men även platser som redan är populära. De redan populära platserna valdes för att få en uppfattning om vad de har för egenskaper som gör att de är attraktiva.

INTERVJUER

Ett antal slumpmässigt utvalda personer i olika åldrar intervjuades med korta frågor om vilka typer av aktiviteter de tyckte om att göra och vilken typ av aktiviteter de tyckte saknades i Vänersborg. Vi ställde även frågor angående mötesplatser i Vänersborg för att ta reda på om detta var något som saknades och behövde förbättras. Vi intervjuade också människor angående tågstationen i Vänersborg för att ta reda på vad folk tyckte om detta område. Detta gjorde vi eftersom detta projekt kommer att fokusera på tågstationen och dess omgivning.

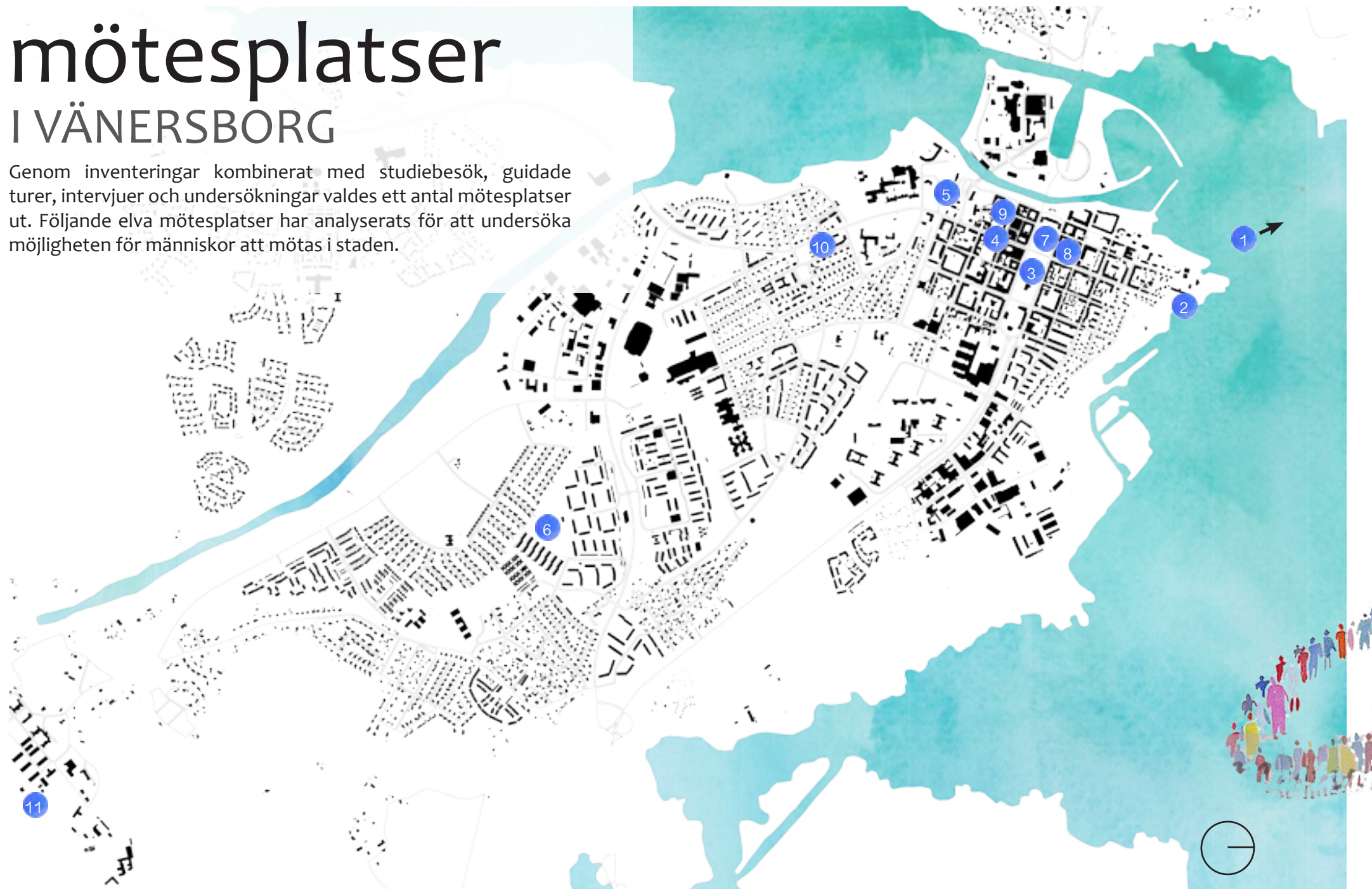
INVENTERING

Inventeringarna är baserade på våra egna observationer, bakgrundskunskap och våra kriterier för mötesplatser. Vi gjorde inventeringarna genom att cykla och promenera runt i Vänersborg.

mötesplatser I VÄNERSBORG

Genom inventeringar kombinerat med studiebesök, guidade turer, intervjuer och undersökningar valdes ett antal mötesplatser ut. Följande elva mötesplatser har analyserats för att undersöka möjligheten för människor att mötas i staden.

1 URSAND

En strand längs sjön Vänern. Stranden ligger i ett skogsområde ett fåtal kilometer norr om Vänersborg och strax intill stranden finns det en privat campinganläggning. Stranden är ett par hundra meter bred och vattnet är grunt vilket gör den lämplig för små barn.

2 SKRÄCKLAN

En park vid Vänern nära stadens centrum. Parken består av grönområden, planteringar och mycket träd. Skräcklan är populär att besöka för fritidsaktiviteter under vår och sommar men används för promenader året runt.

3 PLANTAGET

En park i stadens centrum framför den gamla kyrkan. Parken byggdes under första hälften av 1800-talet inspirerad av franska boulevarder. Parken består mestadels av gräsytor och en stor mängd träd.

4 EDSGATAN

En gågata med butiker, caféer och restauranger som går igenom stadens centrum. Det finns även en liten scen som används för offentliga evenemang. Edsgatan har en pittoresk karaktär som är typisk för småstäder i Sverige.

5 TÅGSTATIONEN

Stationshuset byggdes i slutet av 1800-talet. Intill stationen finns också en bussterminal. Inne i stationsbyggnaden finns en liten vänthall, cafeteria och kombinerad turistinformation och biljettkontor.

6 TORPA LEKPLATS

En park som ligger mellan bostadsområden i Torpa söder om stadskärnan. Parken i sig är en stor öppen gräsyta med några få redskap för lek och ett fåtal träd. Familjeresurscentret Sirius ligger i anslutning till parken.

7 TORGET

Torget är ligger i stadens centrum. Det är omgivet av butiker och ansluter till Edsgatan. Torget består till största delen av parkeringsplatser. På den östra delen finns två korvkiosker och en liten yta med bänkar och planteringar.

8 RÖDA KORSET

En secondhandbutik och en mötesplats. Röda Korset är en populär plats och besöks av många. Mötesplatsen har även ett café och anordnar också aktiviteter så som exempelvis språkcafé.

9 BIBLIOTEKET

Biblioteket ligger i stadens centrum. Förutom grundläggande bibliotekarietjänster finns det också aktiviteter såsom språkcaféer, IT-support, frågesporter samt tillfälliga utställningar och andra kulturevenemang.

10 UNGDOMSHUSET

En fritidsgård som drivs av kommunen. Den är försedd med spel- och sportaktiviteter, läxhjälp, kreativa aktiviteter etc. Personalen fungerar även som mentorer för de ungdomar som kommer dit.

11 RESTAD PARK

Restad Gård ligger några kilometer söder om stadskärnan och är ett komplex som består av olika typer av bebyggelse. Flera byggnader har mer än 100 år lång historia. Restad Gård har en park som ligger längs med Göta Älv och består till största del av stora öppna gräsytor.

mötesplatser

KRITERIER

Sex kriterier har satts upp för att definiera vad som i detta arbete anses vara en funktionell mötesplats. Utgångspunkten för dessa kriterier var att platsen ska kunna ge möjligheter för människor att träffas och etablera nya relationer i en trygg miljö som är välkomnande för alla sociala grupper i samhället.

ÅRET RUNT

Klimat är en viktig faktor för utomhus aktiviteter. Det är därför viktigt att utforma mötesplatser där alla årstider tas i beaktning.

TILLGÄNGLIG

För att göra en mötesplats tillgänglig det viktigt att platsen både är mentalt och fysiskt åtkomlig. Människor ska ha möjlighet att använda platsen och även känna sig välkomna.

TRYGG

För att göra en mötesplats tillgänglig och attraktiv är det viktigt att människor känner sig trygga.

GRATIS

För att göra en mötesplats tillgänglig för så många som möjligt ska aktiviteter på platsen vara gratis.

INTERAKTIV

Skapa mötesplatser som uppmanar både till passiv och aktiv interaktion. Detta projekt fokuserar mestadels på aktiviteter som inbjuder till aktiv interaktion.

ATTRAKTIV

För att en plats ska vara attraktiv är den fysiska och visuella upplevelsen viktig. För att göra en mötesplats attraktiv krävs det också att det finns skäl för människor att gå dit, likaså möjligheter för människor att delta i aktiviteter.

mötesplatser

UTVÄRDERING

De mötesplatser som har kartlagts i Vänersborg har analyserats och utvärderats i relation till de sex kriterierna för mötesplatser (se s.15). I det här avsnittet värderas de olika platserna utifrån hur väl de uppnår kriterierna och det avslutas med en översik av resultaten.

TRAFIKLUSSYSTEM

För att rama in utvärderingen och kunna sätta de olika platserna i relation till varandra har vi använt oss av ett system med tre värden:

RÖD

Mötesplatsen uppfyller inte kriterierna och stora förbättringar krävs

GUL

Mötesplatsen uppfyller kriterierna delvis, men behöver förbättras.

GRÖN

Mötesplatsen uppfyller kriterierna.

SKRÄCKLAN

GRATIS

Det är gratis att använda parken och använda dess faciliteter. Det enda som kräver betalning är caféet.

ÅRET RUNT

Används mestadels under vår och sommar eftersom parkens faciliteter är anpassade för detta. Parkens läge gör den mycket utsatt för väder och vind.

INTERAKTIV

Mestadels passiv interaktion där människor ser och kanske hälsar på varandra. Det finns utrymme för aktiv interaktion under de månader då parkens faciliteter används.

TILLGÄNGLIG

De flesta invånarna känner till denna park och den är mycket populär. Vet man inte redan var parken är belägen kan den vara svår att hitta i brist på skyltning.

TRYGG

Det är en öppen plats och väl underhållen vilket ger besökaren en trygg känsla. Parken är inte inbjudande att besöka då det är mörkt.

ATTRAKTIV

Läget vid stranden och mycket grönska gör parken attraktiv. Det finns många öppna ytor för utomhusaktiviteter. Skräcklan har även faciliteter såsom café, volleybollplan, toaletter etc.

URSAND

GRATIS

Det är gratis att använda stranden.

ÅRET RUNT

Det är främst en plats som besöks under vår och sommar.

INTERAKTIV

Under vår och sommar är Ursand mycket interaktiv då det finns mycket aktiviteter att tillgå.

TILLGÄNGLIG

Stranden är offentlig men ligger bakom en camping - anläggning som ger stranden en privat karaktär.

TRYGG

Vid badsäsong är det alltid mycket folk här och camping - anläggningen som ligger i anslutning till stranden gör att platsen känns trygg.

ATTRAKTIV

Camping - en lockar många turister men det kan också göra att folk som inte tillhör camping - anläggningen väljer att inte komma hit. Stranden ligger i en vacker miljö med naturen.

PLANTAGET

GRATIS

Det är gratis att ta del av parken.

ÅRET RUNT

Används mestadels under vår och sommar. Andra delar av året används parken främst för att passera igenom.

INTERAKTIV

Mestadels passiv interaktion mellan människor som passerar genom parken.

TILLGÄNGLIG

Parken är öppen mot sin omgivning och är välkommande för människor att använda.

TRYGG

Det är en öppen plats och väl underhållen vilket ger besökaren en trygg känsla. Brist på belysning gör att parken kan inge en otrygg känsla när det är mörkt.

ATTRAKTIV

Läget i stadskärnan gör att folk besöker parken även när de är på väg till andra platser i staden. I parken ligger en vacker kyrka.

LEKPLATS TORPA

GRATIS

Det är gratis att ta del av parken och använda dess faciliteter.

ÅRET RUNT

Familjer med barn kommer hit under alla årstider för att leka på lekplatsen, det finns också en liten sluttning för pulkaåkning.

INTERAKTIV

Inbjuder till interaktion mellan familjer med barn och barn emellan.

TILLGÄNGLIG

Parken öppnar upp sig för sin omgivning men kan vara dold och ha en halvprivat känsla på grund av sitt läge mitt i Torpas bostadsområde.

TRYGG

Det är en öppen och väl underhållen plats vilket leder till en trygg känsla. Det är dock inte inbjudande att besöka lekplatsen när det är mörkt.

ATTRAKTIV

Denna plats är främst en öppen gräsyta med bara några få aktiviteter.

TORGET

GRATIS

Torget är gratis att ta del av.

ÅRET RUNT

Under vår och sommar anordnas marknader på torget. Största delen av året används det främst till parkering.

INTERAKTIV

Torget främjar inte interaktion i så hög grad men de två korvkioskerna och marknadsstånden medför viss interaktion.

TILLGÄNGLIG

Torget är öppet mot sin omgivning.

TRYGG

Torget läge gör att det känns som en trygg plats. Kioskerna och dess personal och kunder bidrar till en ökad känsla av trygghet. Kan upplevas som mörk kvällstid.

ATTRAKTIV

Det finns affärer och restauranger runt om torget och två kiosker på själva torget. Torget domineras av bilparkeringar vilket gör det oattraktivt.

EDSGATAN

GRATIS

Alla de tjänster eller verksamheter som tillhandahålls här bygger på kommersiellt intresse.

ÅRET RUNT

Liksom de flesta svenska städer kommer gatorna till liv under vår och sommar när människor är ute och njuter av vädret och antalet turister ökar.

INTERAKTIV

Mestadels passiv interaktion på gatan och i affärerna. Events vid scenen kan bjuda in till mer aktiv interaktion.

TILLGÄNGLIG

Edsgatan är välkomnande med tydliga entréer mot sin omgivning och har en klar karaktär av att vara stadens huvudgata.

TRYGG

Efter att affärerna stängt är gatan nästan helt tom vilket kan ge en otrygg känsla. Planteringarna på gatan skymmer även sikten.

ATTRAKTIV

Huvudattraktionen är de kommersiella verksamheterna. Under åren har dock fler och fler affärer fått stänga.

TÅGSTATIONEN

GRATIS

Det är gratis att vistas på stationen.

ÅRET RUNT

Folk går främst till stationen för att sedan åka vidare med kollektivtrafik därför är det inte beroende av vädret. När det är kallt eller regnigt kan människor vänta i vänthallen eller i busskurerna.

INTERAKTIV

Främst passiv interaktion där folk kan se varandra och kanske utbyta hälsningar.

TILLGÄNGLIG

Stationen har en mycket offentlig karaktär. Orienteringen i stationsområdet är begränsad vilket gör att den känns skild från omgivningarna så som exempelvis stadskärnan.

TRYGG

Efter att cafeterian och turistbyrån stängt känns stationen mycket tom. En grupp människor som brukar uppehålla sig på stationen kan inge en otrygg känsla.

ATTRAKTIV

Den främsta anledning till att besöka stationen är för att ta del av kollektivtrafiken. Tågstationens omgivelningar är inte attraktiva då de till största del består av parkeringar.

RESTAD PARK

GRATIS

Det är gratis att ta del av parken.

ÅRET RUNT

Används mestadels under vår och sommar. Dess placering gör att parken är skyddad från hårda vindar.

INTERAKTIV

Mestadels passiv interaktion. Det är inte många människor som rör sig i parken.

TILLGÄNGLIG

Parken är belägen några kilometer ifrån stadens centrum och placeringen bakom Restad Gårds konferenscenter kan ge parken en halvprivat känsla.

TRYGG

Det är en öppen plats och väl underhållen vilket gör att besökaren känner sig trygg. Parken är inte inbjudande att besöka när det är mörkt.

ATTRAKTIV

Parken ligger vackert beläget vid Göta Älv men de stora gräsytorerna som utgör parken gör att den inte känns välkomnande.

RÖDA KORSET

GRATIS

Det är gratis att delta i de aktiviteter som anordnas på mötesplatsen och secondhandbutiken har låga priser.

ÅRET RUNT

All verksamhet sker inomhus och är därför inte beroende av väder.

INTERAKTIV

Aktiviteter som finns på Röda Korset bygger mer eller mindre på aktiv interaktion och välkomnar alla grupper i samhället.

TILLGÄNGLIG

Röda Korset har en tydlig entré och ligger i stadskärnan. De annonserar om sina aktiviteter.

TRYGG

Mötesplatsen är väl underhållen och det finns alltid personal närvarande vilket gör att det känns tryggt.

ATTRAKTIV

Dess läge kan locka människor till spontana besök. Även om Röda Korset välkomnar alla tilltalar denna plats enbart vissa grupper.

BIBLIOTEKET

GRATIS

Det är gratis att låna böcker och delta i alla aktiviteter på biblioteket och fika finns tillgängligt för ett lågt pris.

ÅRET RUNT

All verksamhet sker inomhus och är därför inte beroende av väder.

INTERAKTIV

Endast ett fåtal aktiviteter som arrangeras här som exempelvis Språkcafé är interaktiva i sin karaktär.

TILLGÄNGLIG

Läget på en mindre tvärgata till Edsgatan gör att det är lite svårt att hitta men ingången är tydlig. Det är öppet alla dagar utom söndagar.

TRYGG

Biblioteket är väl underhållet och det finns alltid personal närvarande vilket inger en trygg känsla.

ATTRAKTIV

Biblioteket erbjuder något intressant för många men är trots detta inte attraktivt för alla.

UNGDOMSHUSET

GRATIS

Det är gratis att gå till ungdomshuset och de flesta av de aktiviteter som arrangeras är gratis.

ÅRET RUNT

All verksamhet sker inomhus och är därför inte beroende av väder.

INTERAKTIV

De flesta aktiviteter som äger rum här bygger på interaktion. Det flesta som går hit känner dock varandra sedan innan.

TILLGÄNGLIG

De flesta ungdomar i staden vet om att Ungdomshuset finns. Det kan dock finnas vissa hinder för att delta i aktiviteterna här.

TRYGG

Aktiviteterna på Ungdomshuset handleds av personal. Trots detta kan det infinna sig en känsla av otrygghet.

ATTRAKTIV

Det är en av få platser i stan där ungdomar kan umgås och ha en plats som bara är till för dem.

mötesplatser

ÖVERBLICK

Resultatet av utvärderingen av mötesplatser presenteras i denna tabell. Denna överblick visar den aktuella situationen för de valda mötesplatserna.

	SKRÄCKLAN	LEKPLATS TORPA	RESTAD PARK	PLANTAGET	RÖDA KORSET
GRATIS					
ÅRET RUNT					
INTERAKTIV					
TILLGÄNGLIG					
TRYGG					
ATTRAKTIV					

BIBLIOTEKET	UNGDOMS- HUSET	TORGET	EDSGATAN	URSAND	TÅG- STATIONEN	
						GRATIS
						ÅRET RUNT
						INTERAKTIV
						TILLGÄNGLIG
						TRYGG
						ATTRAKTIV

mötesplatser

SLUTSATS

Utvärderingen visar att de analyserade mötesplatserna både har bra och mindre bra egenskaper. Något som de flesta platser som är utomhus har gemensamt är att de tenderar att kännas trygga under dagen men under kvällstid när det är mörkt och platserna är mindre befolkade kan de kännas otrygga. En annan faktor som platserna utomhus har gemensamt är att de inte används så mycket under höst och vinter då folk hellre stannar inomhus. Andra aspekter som har uppmärksammats i denna utvärdering är att vissa grupper av människor inger en otrygg känsla hos besökarna på vissa av platserna.

Platsernas tillgänglighet varierar beroende på hur lättill-

gängliga de är och även på hur stark den mentala barriären för att besöka platsen är. Dessa barriärer kan vara en känsla av att inte känna sig trygg eller om platsen som du vill besöka känns privat. Ingen av platserna som analyserades kräver någon avgift vilket ökar tillgängligheten.

De flesta av platserna har inte så många aktiviteter eller omgivningar som främjar interaktion. Sammanfattningsvis finns det dock en stor potential i de flesta av platserna att kunna bli en samlingspunkt för olika grupper i samhället. De platser som idag främjar interaktivitet riktar sig i de flesta fallen till en specifik grupp.

Röda Korset, biblioteket och fritidsgården har vissa aktiviteter som främjar interaktion men resten av platserna ger mestadels enbart passiv interaktion där människor ser varandra och ibland byta några ord.

Hur attraktiv en plats är skiljer sig mycket mellan de olika mötesplatserna. De faktorer som påverkat platsens attraktivitet i de flesta fallen är om det finns någon aktivitet på platsen som gör det värt ett besök och även hur centralt belägen platsen är. Vackra omgivningar är något som ökar en plats attraktivitet men i denna utvärdering har det inte varit avgörande för hur platsens attraktivitet bedömts.

mötas på vägen

INTRODUKTION

I förslaget har vi valt att arbeta med tågstationen och studera hur den kan utvecklas som en mötesplats. Vi ser stor potential i att utveckla stationsområdet som en plats för samspel mellan personer från olika bakgrunder.

En anledning till att denna plats är lämplig som mötesplats är att det redan är en plats som en stor del av befolkningen regelbundet kommer till, vilket innebär att alla möjliga olika personer någon gång passerar stationsområdet. I dagsläget sker det inte mycket samspel eller utbyte mellan personerna som är där.

Stationsområdet är inte särskilt attraktivt i sig och är generellt inte en trevlig plats att vara på. En del personer som

intervjuades uttryckte till och med att de känner sig otrygga inom området. Det bidrar till att folk undviker att spendera tid där eller kan till och med hindra dem från att välja kollektivtrafik som transportmedel.

Ökat användande av kollektivtrafik är en viktig aspekt inom hållbar utveckling och det är väsentligt att undersöka hur det kan bli mer attraktivt att välja kollektivtrafik, där gestaltning och atmosfären på tågstationen spelar stor roll.

Vid tågstationen avgår också bussar till alla delar av kommunen, även områden som ligger på landsbygden. Därför kan stationsområdet ses som en port mellan landsbygd och stad i Vänersborg. Det finns alltså stor

potential i den här platsen att omvandlas till en plats för samverkan mellan människor som bor i de olika delarna av kommunen.

mötas på vägen

TÅGSTATIONENS HISTORIA

Stationshuset i Vänersborg byggdes 1866. Det ritades av Claes Adesköld, stationsarkitekt och järnvägsingenjör. Han ritade flertalet stationer och järnvägar i södra och mellersta Sverige. Järnvägsspåret som användes i trakten kring Vänersborg var privatägd och trafikerade en linje mellan Uddevalla och Herrljunga, med Vänersborg i mitten.

Stationshuset i Vänersborg är ett av få stationshus som är byggt av trä som fortfarande är bevarat i Sverige. De flesta har rivits.

Stationsområdet och byggnaden har genomgått många förändringar genom åren. Under 70-talet undergick de flesta stationerna i Sverige stora

omvandlingar. De omvandlades till resecentrum som till stor del var inspirerade av flygplatser. Stationerna utvecklades till platser för flera sorters transportmedel. I ett typiskt resecentrum fanns det café, resbyrå, kiosk och förmodligen en eller flera andra tjänster tillgängliga.

Under den här omvandlingsperioden gjordes även stora förändringar invändigt i stationshusen. Den ursprungliga idén med stationshuset som enbart en vänthall var inte längre aktuell. Under den här perioden strävades det också efter att skapa liknande miljöer på samtliga tågstationer, så att resenärerna skulle känna sig bekanta med tågstationen var man än bafann sig i lan-

det. Det bidrog också till alla tågstationer såg nästan likadana ut och de olika stationernas individuella karaktärer förlorades.

Det är tydligt att stationshuset i Vänersborg också har genomgått de här förändringarna. Såväl invändiga förändringarna som förändringar i området har gjorts då det fungerar både som busstation och tågstation.

Linde Bjur et al. (2009)

mötas på vägen

DEN AKTUELLA SITUATIONEN

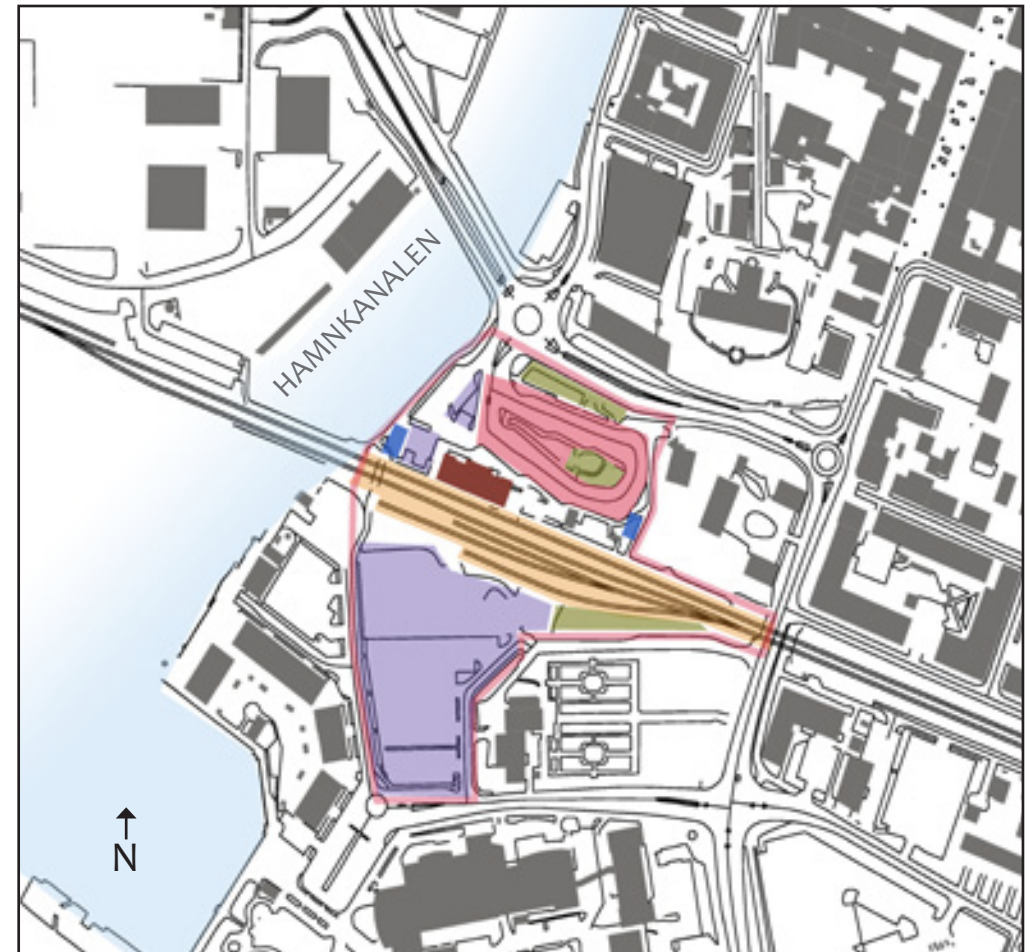
Fotgängare och cyklister är lägst på hierarkin bland de transportmedel som används inom stationsområdet samt ingångarna till området. Kartan över funktioner visar hur hela stationsområdet saknar plats för fotgängare att vistas inom.

Stationsområdet är väl sammanlänkat med resten av staden med bilvägar och det finns gott om bilparkeringar på norra och södra sidan.

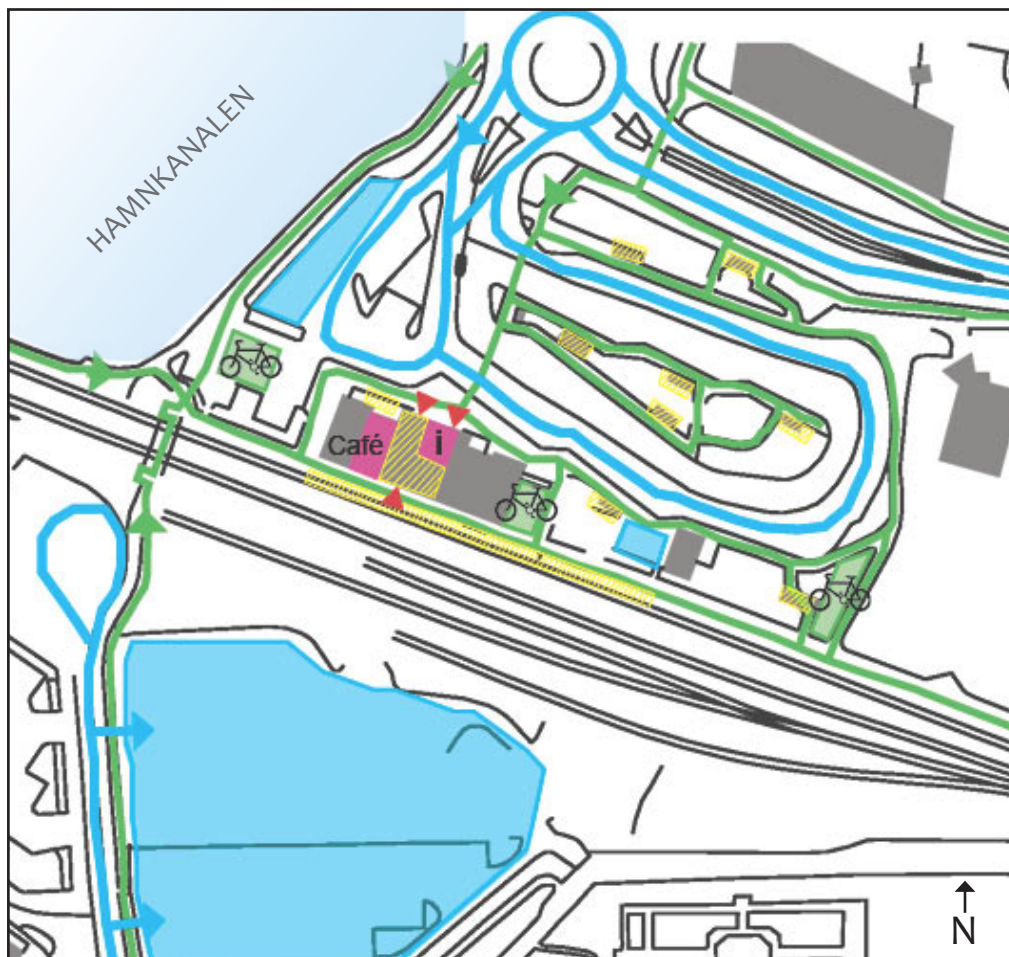
När cyklister och fotgängare tar sig in i området är det med företräde för bilar. Det finns ganska många ingångar till området för fotgängare från olika riktningar. Dock är de ingångarna ganska anonyma och känns mer som genvägar

än som officiella ingångar. Det finns cykelställ nära stationshuset, vilket är bekvämt för cyklisterna. Dock är övergången över tågrälsen inte smidig att ta sig över. Övergången orsakar ett avbrott i cykelvägen som går genom området i nord-sydlig riktning.

Gångvägarna mellan stationsområdet och stadskärnan är underordnade bilvägarna. Det kan också vara svårt för personer som inte är bekanta med området att hitta vägen från stationen in till centrum till exempel.

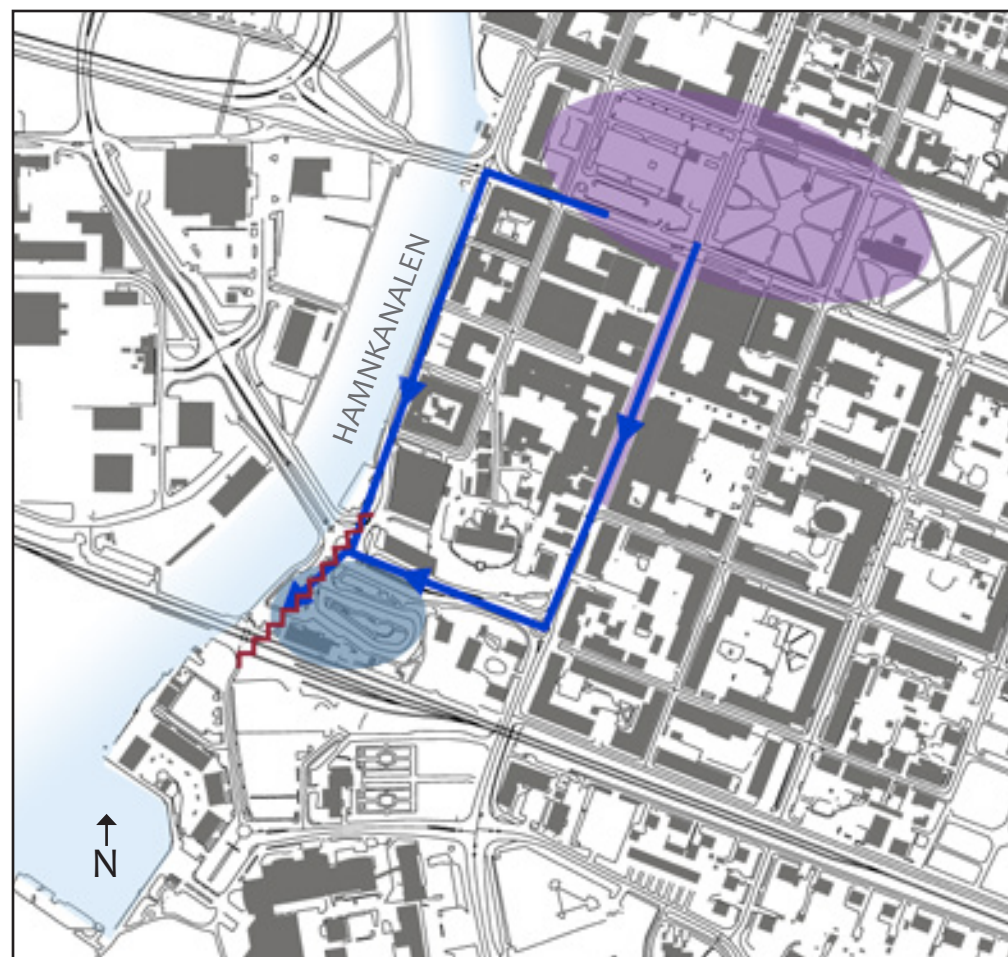

FUNKTIONER					
	Bilparkering		Grönska		Cykelparkering
	Busstrafik		Spårområde		Stationshus

RÖRELSEMÖNSTER

- Gång och cykel
- Bil- och busstrafik
- Vänta
- ➔ Entréer för gång- och cykeltrafikanter
- ➔ Entréer för bil- och busstrafik

AVBRUTEN LÄNK

- Barriär - Avbrott i rörelsemönstret
- Cykel- och gångförbindelse
- Stationsområde
- Stadscentrum

mötas på vägen

TÅGSTATIONEN SOM EN KNUTPUNKT I TRAKTEN

Vänersborg är en av de större orterna i regionen och många personer pendlar till och från Vänersborg för arbete eller studier. Det är inte bara kommunikationer till andra kommuner som finns på tågstationen, det finns också ett omfattande transportnät med kommunikationer till andra delar av kommunen som ansluter till tågstationen i Vänersborg.

Vänersborgs kommun är stort till ytan och en stor del av invånarna bor på landsbygden. Därför är stationen en viktig transportnod där folk från kommunens alla delar, eller till och med andra städer, passerar regelbundet. Det för med sig många möjligheter till att stärka relationen mellan de här olika delarna och skapa en bättre sammanhållning.

mötas på vägen

TRYGGHET PÅ STATIONEN

Genom samtal och workshops med invånare i Vänersborg och i synnerhet med personer som vistas i stationsområdet, kom trygghetsaspekten upp flera gånger.

Avsaknaden på folk som vistas inom stationsområdet kombinerat med bristfällig belysning bidrar till att folk ofta inte känner sig trygga där. Även inne i vänthallen uppstår den här känslan på kvällstid efter att resebutiken och caféet har stängt och det är färre personer som är i vänthallen.

Det finns en grupp människor som ofta vistas i stationsområdet som inte är där med syfte att resa med kollektivtrafiken. Deras uppseendeväckande beteende får andra människor att känna sig otrygga eller obekväma i deras närhet. De dricker ofta alkohol och närmar sig ibland personal eller resenärer på

stationen på ett sätt som får dem att känna sig illa till mods.

Personalen som arbetar i resebutiken och caféet uttryckte att de är bekymrade över beteendet från den här gruppen och att det får dem att känna sig otrygga i sin arbetsmiljö.

För några år sedan byggdes vänthallen om, och då sattes det upp en innervägg som gör att personalen i caféet och resebutiken inte längre kan se varandra medan de arbetar. Detta har medfört att personalen nu känner sig mindre trygg än tidigare och personen som arbetar i caféet är ensam och har numera inget samspel med andra som arbetar i stationshuset.

*«Jag är otrygg på stationen,
väntar hellre på perrongen än
att gå in i vänthallen»*

Kvinna, 22, intervjuad på stationen.

mötas på vägen

DESIGNPRINCIPER

Med utgångspunkt från de sex kriterierna för mötesplatser, genom litteratur, fallstudier och utvärderingen av de olika mötesplatserna utvecklade vi designprinciper. Dessa principer användes sedan som en grund till våra designförslag.

INTERAKTION

Skapa möjligheter för olika nivåer av interaktion och sociala aktiviteter.

Gehl (2010)

aktiv interaktion

passiv interaktion

TILLGÄNGLIG

Underlätta orientering och stärk kopplingar mellan områden i staden och mellan stad och landsbygd.

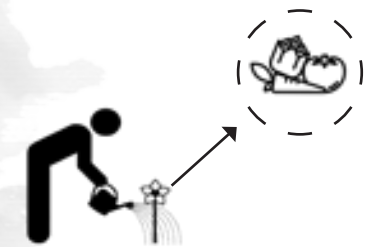
ÅRET RUNT

Erbjuda attraktiva miljöer och omgivningar för alla årstider

GRATIS

Tillhandahålla aktiviteter som är gratis

TRYGG

Aktivera området. Ökad närvaro av andra människor och aktiviteter ökar känslan av trygghet.

ATTRAKTIV

Sammankoppla nödvändiga aktiviteter med frivilliga sociala aktiviteter.

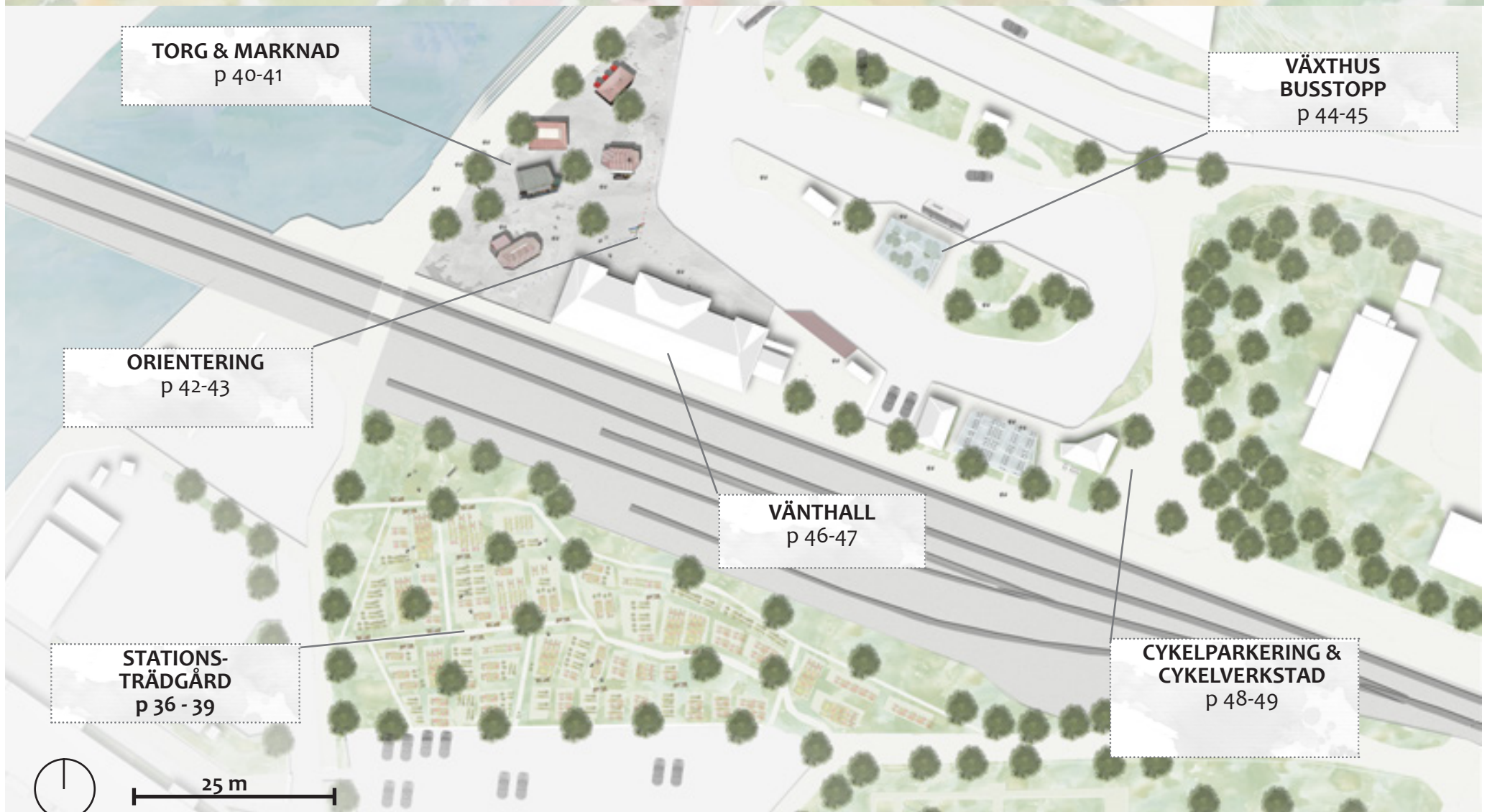

Gehl (2010)

mötas på vägen

FÖRSLAG

I enlighet med designprinciperna utvecklades inom stationsområdet sex olika förslag. Dessa förslag visas i kartan nedan.

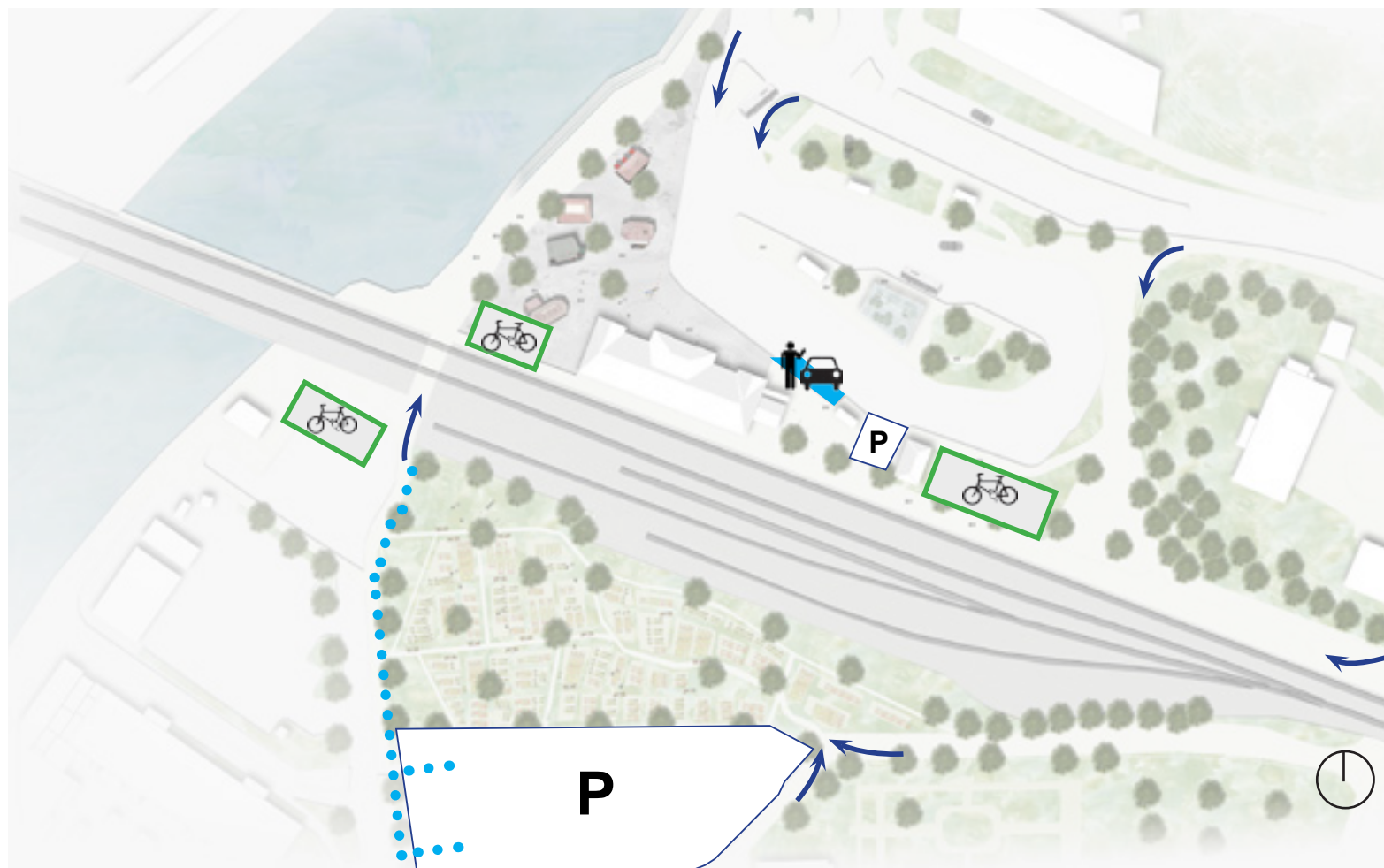
mötas på vägen

TRAFIKLÖSNING

I förslaget för stationsområdet har hierarkin mellan de olika transportsätten ändrats. Istället för en struktur som gynnar bilar prioriteras nu gång- och cykeltrafikanter. Detta för att uppmuntra till att välja mer hållbara transportsätt.

Tydliga entréer för gång- och cykeltrafikanter som visar var det är tryggt att vistas gör att resenären kan känna sig tryggare. En del av bilparkeringen på stationens södra sida bibehålls och tågstationen nås genom en gång- och cykelbana som smidigt korsar järnvägen.

För funktionshindrade finns ett antal parkeringar i anslutning till stationshuset. Det finns även parkeringar för upphämtning och avlämning.

P Bil-parkering

Avlämnings-punkt

Cykel-parkering

..... Gångväg från parkering

Entréer för cykel- och gångtrafikanter

mötas på vägen

FÖRBINDELSER + FUNKTIONER

Den förbättrade situationen för gång- och cykeltrafikanter i området är även avsedd att fortsätta utanför stationsområdet, detta med hjälp av tydligare orienteringsmöjligheter. Syftet är att förbättra kontakten mellan tågstationen och dess omringliggande omgivning så som exempelvis stadens kärna.

- KONTINUERLIGA FÖRBINDELSER**
- Cykel och gång
 - Stadscentrum
 - Stationsområde
 - Stationsträdgård

- FUNKTIONER**
- Bilparkering
 - Offentligt rum
 - Busstrafik
 - Grönska
 - Spårområde
 - Cykelparkering
 - Stationshus

mötas på vägen

HISTORISK BAKGRUND TILL STATIONSTRÄDGÅRDAR

I vår arbetsprocess inspirerades vi av den historiska bakgrunden till stationsträdgårdar. Denna historia presenteras kort nedan.

I slutet av 1800-talet hade i stort sett alla tågstationer runt om i landet en egen trädgård med frukt, grönsaker, blommor etc. Det största fokuset var att producera mat men trädgårdarna var även tänkta att fungera som trevliga rekreationsområden för de arbetare som bodde i stationshuset. I dessa trädgårdsprojekt hade SJ en nyckelroll i att sprida kunskap om trädgårds-skötsel och jordbruk runt om i landet.

Trädgårdarna förblev ett dominerande inslag längs de svenska järnvägarna tills den stora järnvägskrisen drabbade Sverige un-

der 1950-talet. Denna kris gjorde så att många tågstationer fick lägga ner eller minska på sina kostnader och då försvann även de flesta stationsträdgårdarna.

Linde Bjur et al. (2009)

mötas på vägen

TA DEL AV STATIONSTRÄDGÅRDEN!

mötas på vägen

TA DEL AV STATIONSTRÄDGÅRDEN!

BESKRIVNING

Konceptet med stationsträdgården är att enskilda individer eller organisationer kan ta del av en trädgårdslott. Det ska även vara enkelt för människor som pendlar att ta del av trädgården och spendera tid här.

Stationsträdgården är tänkt att vara ett ställe där människor kan njuta av grönskan och även vara ett ställe där jordbrukare kan hålla föreläsningar och sprida information om odling. Stationsträdgårdens viktigaste uppgifter är att sprida kunskap och medvetenhet om natur och odling och fungera som en naturlig mötesplats.

REFERENSprojekt

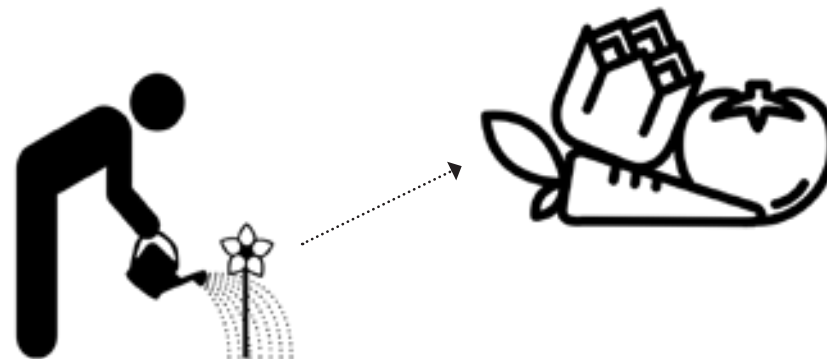
Viljan att odla i anslutning till tågstationer finns på många platser runt om i världen. Det vanligaste arrangemanget är att alla som är intresserade kan gå med i en odlingsförening som sedan ansvarar för trädgårdarna.

Ward (2006)

GENOMFÖRANDE

Trädgården sköts mest effektivt genom en gemensam trädgårdsförening där medlemmarna är de som tar hand om och deltar i odlingarna.

Den producerade maten kan säljas på tågstationstorget eller bytas mot kuponger som kan användas för att köpa andra varor på marknaden (se sid 40).

Barn får lära sig hur man odlar i Sprout gemensamma trädgård.
Thornburys tågstation i Melbourne, Australien.

Gemensam trädgård.
Edge Hill Station, Liverpool, UK

mötas på vägen

TORGMARKNAD OCH VATTENKONTAKT

BESKRIVNING

Ett torg är ofta en naturlig mötesplats. Tanken är därför att göra om det som nu används främst till bilparkering till ett torg där människor kan träffas och samtidigt njuta av närheten till vattnet. Torget kommer även att fungera som en marknadsplats för försäljning av frukt och grönt som odlats i stations-trädgården och för försäljning av mat och produkter som producerats på Vänersborgs landsbygd. Detta gör att det skapas en koppling mellan Vänersborgs stad och landsbygd och det är även praktiskt för pendlare att kunna köpa närproducerad mat i anslutning till tågstationen.

GENOMFÖRANDE

TORGET

Torget kan anpassas för att kunna användas i flera olika syften. Det kan dels fungera som en marknadsplats men även som en plats där människor kan sitta och vänta på bussen eller tåget eller bara njuta av närheten till vattnet i Hamnkanalen.

VATTENKONTAKT

Trappsteg ner till vattnet kan fungera som en förlängning av torget, förbättra kontakten med vattnet och samtidigt erbjuda sittplatser.

MARKNAD

Marknadsplatsen kan drivas av en förening skapad av Vänersborgs invånare för att på bästa sätt kunna tillgodose behov och önskemål från människor som använder sig av marknaden.

REFERENSProjekt

Trappa ner till vattnet i Alingsås

Höstmarknad i Vänersborg

SITTMÖJLIGHETER LÄNGS MED HAMNKANALEN

mötas på vägen

HITTA VÄGEN

BESKRIVNING

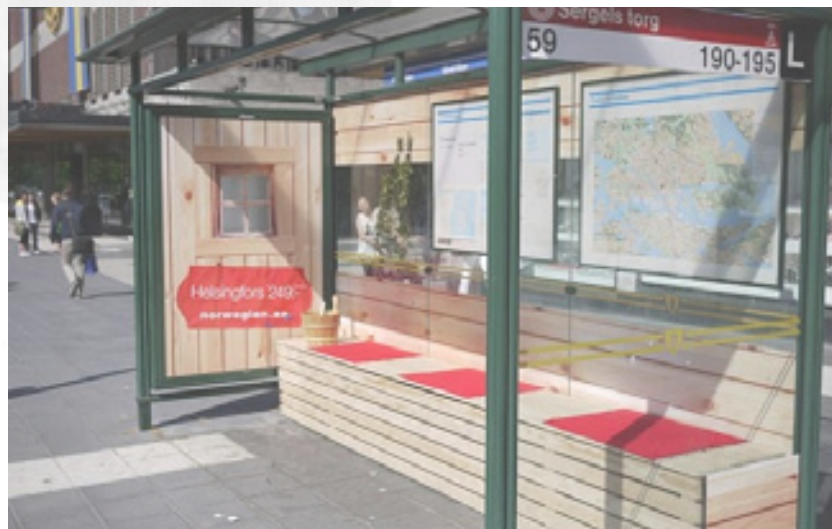
Små förändringar kan bidra till att det blir enklare att orientera sig på stationsområdet. Eftersom stationen är en transportnod i trakten är det lämpligt att förbättra kopplingen mellan centrum och andra mindre samhällen på landsbygden. Idag finns det skyltar som visar vägen till olika platser i staden. Genom att flytta skyltarna närmare utgången från stationshuset och knyta samman den med färgmarkeringar på marken som visar vägen, kan resenärerna enklare hitta vart de ska gå.

Att förbättra orienteringsmöjligheterna kan stärka trygghetskänslan på platsen för personer som kommer till stationen för första gången. Det bidrar också till att andra platser i staden blir mer tillgängliga och enklare att hitta. Eftersom stationen är en plats där alla olika områden i kommunen är presenterade som destinationer är detta en strategisk plats att marknadsföra dem och synliggöra dem på. Destinationer som ligger på landsbygden som är mer frånkopplade från staden kan använda busskuren på stationen för att marknadsföra och informera om vad som finns och händer i deras ort.

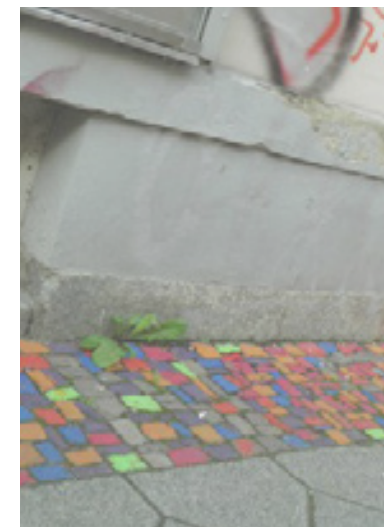
TILLÄMPNING

Busskureorna kan användas som en förlängning av turistinformationen för att marknadsföra områden i och utanför Vänersborg. Föreningar kan också ha ansvar för att informera om aktiviteter eller evenemang i området.

REFERENSprojekt

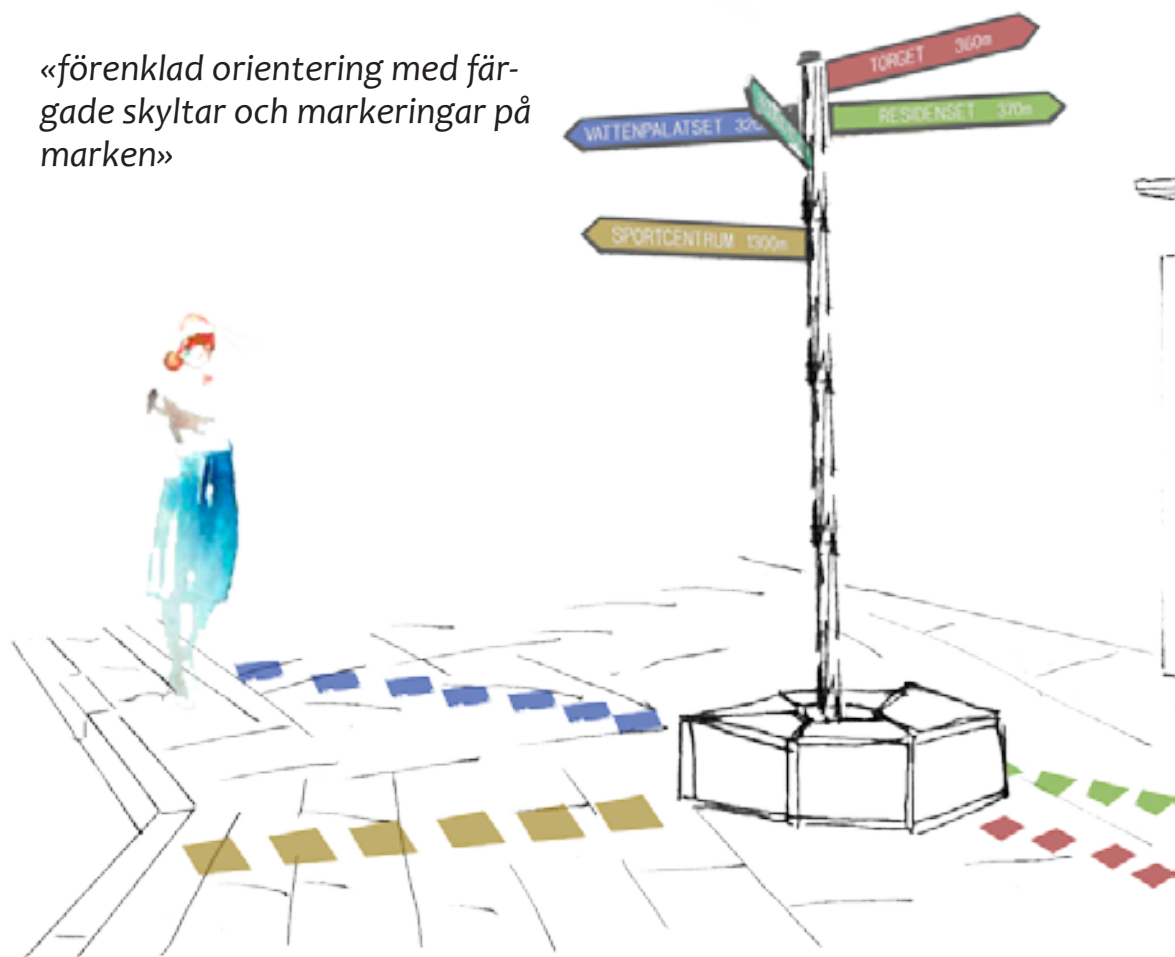
Busskur som gör reklam för destinationen.

Färgmarkerad markbeläggning. Leipzig, Tyskland.

«förenklad orientering med färgade skyltar och markeringar på marken»

«sätt dig ner i... !»
Busskur som gör reklam för destinationen

mötas på vägen

HÅLLPLATS I VÄXTHUS

BESKRIVNING

Genom att omvandla platsen för väntkurer till ett växthus skapas väderskydd samt en grön upplevelse medan man väntar. Byggnationen kan genomföras som ett samhällsprojekt och därmed bidra till en ökad sammanhållning och bli en plats som är skapad och underhålls tillsammans. Det kan innehålla både växter från olika delar av världen och lokala växter. Genom att bygga det av återanvänt material och informera om plantor och växter kan det bidra till en ökad medvetenhet om hållbarhetsfrågor.

TILLÄMPNING

adoptera en växt !

Namnge din favoritväxt och "besök" den medan du väntar på bussen.

vi bygger tillsammans !

Ett samhällsprojekt där växthuset bidrar till ökad medvetenhet och ansvarskänsla för offentliga rum.

donera ett fönster!

Ge bort ett gammalt fönster för att bygga växthuset och bli en del av ett offentligt rum.

REFERENSprojekt

Tropisk trädgård på Atotcha tågstation i Madrid

Växthus byggt av återanvända fönster

mötas på vägen

VÄNTHALLEN

BESKRIVNING

Vänthallen i stationshuset har en tydlig separering av olika funktioner; resebutiken, vänthallen och cafét, med väggar som separerar de olika funktionerna från varandra. En öppen planlösning i vänthallen kan skapa en trevligare miljö och en ökad trygghetskänsla. Istället för en uppdelning av de olika funktionerna skulle gränserna vara mindre synliga och det kan i sin tur bidra till en livligare miljö i vänthallen.

En öppen planlösning skulle uppmuntra till ett utökat samspel mellan personerna där, både för personalen och resenärerna som väntar på buss eller tåg.

REFERENSProjekt

Öppen struktur med vänthall och halvöppna butiker.
Nils Ericsson terminalen, Göteborg

Öppen lösning för genomgång och vänthall.
Kastrup Flygplats, Köpenhamn.

mötas på vägen

CYKELVERKSTAD

BESKRIVNING

Att använda cykel som transportmedel är redan ganska populärt i Vänersborg och det är en positiv trend för hållbar utveckling av transporter i kommunen. Placering av en cykelverkstad på stationsområdet kan uppmuntra fler till att välja cykeln för att ta sig till och från stationen. Tanken är att du ska kunna utföra underhåll och reparationer på din egen cykel i verkstaden, med hjälp av personal som finns där.

En vidare utveckling av konceptet skulle kunna vara att skrotade cyklar kan rustas upp och säljas för ett lågt pris i verkstaden, eller användas till reservdelar.

TILLÄMPNING

Verkstaden kan införas och förvaltas av kommunen i samarbete med AMA som redan är verksam i Vänersborg. AMA arbetar med att introducera långtidsarbetslösa personer på arbetsmarknaden. De har redan en tradition med att arbeta med praktiska kunskaper och den här sortens verkstad skulle kunna passa med den typen av verksamhet som de redan bedriver.

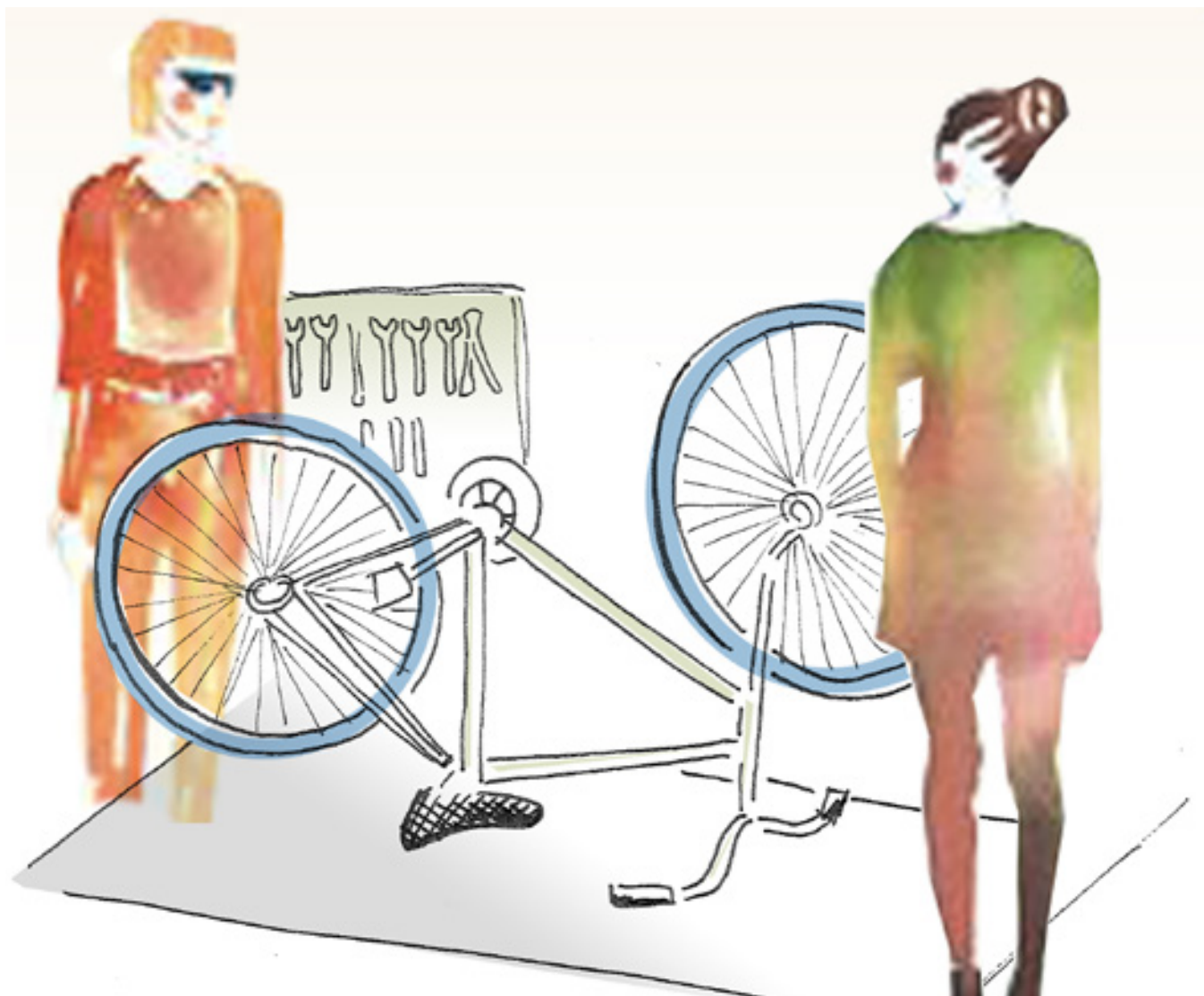
REFERENSPROJEKT

Cykelköket är ett koncept som är etablerat på flera orter i Sverige och andra europeiska städer. De drivs oftast av lokala föreningar där medlemmarna tillsammans tar ansvar för verkstaden.

Cykelköket bidrar till att fler uppmuntras till att använda cykel och sprider kunskap om hur man kan ta hand om sin cykel på bästa sätt.

Reparation av en cykel på Cykelköket i London

utvärdering

Förslaget för tågstationen har utvärderats enligt de designkriterier som var utgångspunkten för att ta fram förslaget. Vidare har vi också reflekterat över de metoder för medborgardeltagande som vi använde för att samla information. Reflektioner över hur förslaget relaterar till problematiken med segregation och mötesplatser presenteras slutligen.

INTERAKTIV

Nivån på samverkan och samspel mellan personer som vistas i stationsområdet har i vårt förslag valts att läggas på en ganska låg nivå. Stationen är en plats för genompassage och folk tenderar till att inte spendera så mycket tid där. En högre nivå på samspel skulle passa bättre för en plats som folk faktiskt besöker i syftet att träffa nya människor.

Om de föreslagna åtgärderna verkställs i stationsområdet kommer nivån på samverkan och samspel ändå att öka märkbart, möjligheten att ta del av aktiviteter vid sidan av andra som gör någonting liknande stärker sammanhållningen.

ÅRET RUNT

De flesta lösningarna kan användas året runt. Trädgården används mest på sommarhalvåret. Dock kan den även användas för andra aktiviteter, till exempel kan en liten plats med sittmöbler och en fast grillplats användas för vanlig grillning på sommaren och bli en samlingspunkt för att värma sig på vintern.

TRYGG

Problematiken med trygghet som finns på stationsområdet har generellt sett hanterats genom att öppna upp mörka och gömda platser. Kombinerat med att mer folk rör sig inom området ökar det trygghetskänslan.

Gruppen med människor som vistas i området och stör andra som nämndes tidigare har inte hanterats direkt. Genom att få fler människor att vistas i området kommer den här gruppen inte längre vara dominerande, vilket minskar känslan av otrygghet som folk har uttryckt att de upplever av den här gruppens närvaro.

evaluation

TILLGÄNGLIG

I den övergripande planen för området föreslås det att ingångarna blir tydligare i alla riktningar. I de enskilda åtgärdsförslagen har vi också arbetat med att skapa öppna rum utan barriärer som säkerställer att besökare känner sig trygga och välkomna att komma in.

Förslaget för att enklare hitta vägen viktigt för att öka tillgängligheten, eftersom det underlättar markant för resenärer att förstå vart de ska gå och känna sig trygga när de rör sig i området. Designspråket som används skulle också kunna användas på andra viktiga transportnoder i kommunen. En gemensam gestaltning kan underlätta för att förstå hur man som resenär tar sig runt. Dock är det viktigt att varje plats får bibehålla sin egen identitet om det här tillämpas.

Det finns planer hos kommunen på att bygga en tunnel under tågrälsen som ska ersätta den befintliga övergången. I vårt förslag bestämde vi att behålla övergången eftersom en tunnel ofta kan kännas otrygg att gå igenom. Övergången bör dock förändras för att bli mer säker och smidigare att ta sig över.

GRATIS

Alla förslag bygger på att det inte ska kosta någonting att delta, enbart ditt personliga engagemang. Torgmarknaden är baserad på kommersiell verksamhet men konceptet med kuponger kan också innebära ett system som inte är baserat på kontanter i lika stor utsträckning.

ATTRAKTIV

Som det har beskrivits tidigare, en viktig del i att attrahera folk är att erbjuda möjligheter att delta i aktiviteter samt en plats som är visuellt attraktiv och funktionell. Det har vi haft i åtanke i utformningen av alla förslagen. Alla förslagen är kopplade till behovet av att resa med kollektivtrafik kombinerat med någon annan stimulerande aktivitet som kan tillfredsställa ett eller flera andra behov som resenärerna kan tänkas ha.

MEDBORGARDELTAGANDE

Några workshops har genomförts i den här studien med syfte att samla information om folks uppfattning om möjligheter för möten i Vänersborg samt deras syn på den nuvarande situationen på tågstationen. Det var svårt att engagera folk och kommunicera vad vi vill ta reda på. Vi insåg att aktiviteterna och frågorna som vi använde oss av var för komplicerade eller för generella för att folk skulle kunna ge oss användbar information.

Den mest användbara informationen fick vi genom informella intervjuer och samtal med folk som vi träffade på studiebesök. Det skulle förmodligen ha varit enklare att engagera fler personer om det gällde ett projekt som faktiskt ska genomföras vilket skulle kunna uppmuntra fler till att delta. Det skulle underlätta för folk att förstå vad det handlar om och det skulle kunna läggas mer tid på att genomföra mer avancerade workshops.

SEGREGATION OCH MÖTESPLATSER

Som det beskrevs i början av boken, för att uppnå en socialt hållbar utveckling är det viktigt att överbrygga skillnaderna mellan olika samhällsgrupper och skapa en miljö som är jämlikt tillgänglig samt erbjuder lika möjligheter för alla invånare. Naturliga mötesplatser och samspel med främlingar i vardagen kan

motverka fördomar, skapa möjligheter till att upptäcka gemensamma intressen osv. Därmed ökar det möjligheten för folk att ha glädje av mångfalden och de kulturella variationerna som finns i samhället.

Förslaget för stationsområdet knyter an till problematiken med segregation på det sättet att de föreslagna lösningarna kan erbjuda möjligheter för folk från olika samhällsgrupper att mötas på en neutral plattform och öka förståelsen för varandra samt stärka sammanhållningen mellan olika grupper. Problematiken med segregation har flera dimensioner och det är inte möjligt att lösa problemet enbart med att introducera mötesplatser. Det här förslaget presenteras endast som ett steg på vägen mot ett mer sammanhållet samhälle.

Det är också viktigt att betona att visionen för flera av de föreslagna lösningarna uppnås endast om tillämpningen av dem utförs med en ökad gemenskap som utgångspunkt. För att kunna överlåta det mentala ägandeskapet till de personer som använder platsen är det avgörande att de också är delaktiga i tillämpningen av projekten. Därmed kommer känslan av gemenskap stärkas ytterligare.

annex

LITTERATUR

Allen J. Massey D. Pryke M. (1999) *Unsettling cities*. London: Routledge.

Gehl J. (2010) *Cities for people*. Washington: Island Press.

Linde Bjur G. Engström K. (2009) *Stationshus – Järnvägsarkitektur i Sverige*. Stockholm: Balkong Förlag.

Ward M. (2006) *Train Stations as Places for Community Wellbeing*. Melbourne: Village Well.

FOTON

INTERNET KÄLLOR

commons.wikimedia.org (16.12.14)

Ursand beach.

flickr.com (16.12.14)

Nils Ericson terminalen.

lbc.org.uk (17.12.14)

London bike workshop.

metalculture.com (17.12.14)

Edge Hill station community garden.

onlymelbourne.com (17.12.14)

Sprout community garden.

pinterest.com (16.12.14)

Glass house made from recycled windows.

sll.se (16.12.14)

Historical train photo.

smokingdesigners.com (16.12.14)

Bus stop.

travelskills.com (16.12.14)

Copenhage airport.

ullagunni.blogspot.com (16.12.14)

Höstmarknad Vänersborg.

vanersborg.se (16.12.14)

Ungdomshuset.

vastsverige.com (16.12.14)

Biblioteket.

PRINT SOURCES

Linde Bjur G. Engström K. (2009) *Stationshus – Järnvägsarkitektur i Sverige*. Stockholm: Balkong Förlag.

ILLUSTRATIONER

PICTAGRAM

*Follwing illustrations are from
thenounproject.com (16.12.14)*

Blog. Phoenix W.

Child-Safe-Zone. Iconathon

Construction . Rediffusion

Crowd Surfing. Bages G.

Door. Linn O.

Flower. Garner G.

Gardening. Waunters S.

Grocery shopping. Briganty A. M.

Loan. Rohith M. S.

Meeting. Delgado S.

Passenger. Wiefel A.

Plant. Brown A. P.

Running. Jones C.

Secure Bags. Arce A.

Seesaw. Prado L.

Sign. Fuller A.

Umbrella. Gajdosik A.

Vegetables. Falaschi F.

Window. Shlain A.

VATTENFÄRG ILLUSTRATIONER

Bike in color. (16.12.14)
bcartstudios.com/watercolor

Watercolor woman. Cnigrelli (16.12.14)
fco4.deviantart.net

Crowd XXII. Ong D. (16.12.14)
masterfile.com

Walking people city. Sibyart (16.12.14)
etsy.com

Art Attack. Lukis S. (16.12.14)
mavemagz.com

